

SLOVENSKI BEGUNCI V AVSTRIJI V LUČI ČASOPISA *DOMAČI GLASOVI*

A n d r e j V o v k o

Slovenska pomlad, ki je dobila svoj prelomni izraz v prvih svobodnih, večstrankarskih volitvah pomladi leta 1990, postavlja proučevalce slovenske preteklosti pred nove, odgovorne naloge. Konec državljsanske vojne, kot ga je v svojem govoru ob prvem zasedanju večstrankarske slovenske skupščine razglasil nekdanji partizan in bivši disident dr. France Bučar, naj bi logično pomenil tudi konec slovenske politične emigracije. Zgodovina pa nas uči, da ni nujno, da se tisto, kar je sicer logično, tudi uresniči. Ta med vsemi ljudmi dobre volje tako željno pričakovani konec naj bi pomenil začetek novih odnosov med Slovenci v matični domovini in Slovenci po svetu, med drugim pa postavlja pred nas odgovorno nalogo: ta del slovenskega izseljenstva, ki so ga prej označevali kot slovensko politično emigracijo, prevrednotiti in pokazati v znanstveno neoporečni luči.

Na začetku poti slovenskih beguncev maja 1945 so bili beg, obup, negotovost, strah, smrt, tragedija vrnjenih, begunski šotori in barake, vizija apokalipse, ki jo recimo v drugih okoliščinah podoživljamo danes v kalvariji Kurdov. Vse to je še zvenelo v polnem dirjanju viharja groze, ko se je med njimi pojavila tudi beseda - njihov begunski tisk v avstrijskih in italijanskih taboriščih. Skupaj z bogatim kulturnim, prosvetnim, športnim in ne nazadnje tudi verskim delovanjem je pričal o njihovi veliki intelektualni moči, s katero so premagali šok poraza in začeli s svojo načrtno akcijo ohranitve slovenskega značaja svojega begunstva, ki je med drugim povzročila tudi argentinski čudež, dejstvo, da se je velika večina argentinskih izseljencev povojnega vala navkljub vsem ustaljenim in stokrat preverjenim obrazcem postopne izseljenske asimilacije ohranila tako rekoč neokrnjena do danes.

Begunski tisk nedvomno zasluži našo pozornost in vrednote-nje, ne več v, milo rečeno, pristranskem duhu znanega pamfleta

novinarja Čučka *Sramota umira počasi* ali ocen skrbnice bivšega zloglasnega D-fonda v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani Milice Strgar. Slednja npr. svoj članek Tisk slovenskih beguncev v taboriščih po Avstriji in Italiji iz leta 1984, v katerem je sicer tudi precej dragocenih stvarnih podatkov, začini s citati, ki bi bili v čast vsakemu piscu v prvih letih po vojni, kot: "Na drugi strani naših mej so se znašli mnogi razumniki, profesorji in učitelji, časnikarji, književniki in drugi umetniki, z njimi pa so bili tudi tisti protiljudski in izdajalski duhovniki, ki so znali z navidez verskimi nauki speljati marsikaterega vernega Slovenca v protinarodno dejanje."¹ Novo vrednotenje mora seveda temeljiti na zgodovinski resnici in pri ugotavljanju dejstev nam je begunski tisk dragocen vir tako za zgodovino avstrijskih in italijanskih taborišč kot tudi za takratne politične in druge usmeritve in poglede.

Že kratek pogled na izredno in osupljivo številčno bogastvo tega tiska, ki nam ga predstavlja omenjeni članek Strgarjeve, in članki v koledarjih ali zbornikih *Slobodne Slovenije*, posebno tisti iz koledarja za leto 1951, nam jasno kažejo, da jih na prostoru, ki mi je tukaj na razpolago, lahko komaj dobro naštejemo.² Če se omejim samo na dnevnike in to na avstrijskem ozemlju, potem je bila slika naslednja: Prvi slovenski begunski listič *Demokratska Slovenija* je izšel že 12. maja 1945 v Lienzu. Bil je razmnožen na dveh straneh pisarniškega formata, urejal ga je Ruda Jurčec v "nakladi" deset števil. Izhajal je do konca maja, ko so skupino iz Lienza premestili v Italijo. 15. maja je začel izhajati v Vetrinju begunski dnevnik *Domovina v taborišču*, ki ga je urejal France Kremžar. Najprej je izhajal v osmih izvodih, tipkanih na pisalni stroj, od četrte številke dalje pa razmnožen na ročnem ciklostilu v nakladi 300 izvodov. Po vrnitvi domobrancev je 29. maja prenehal izhajati, ponovno pa je začel izhajati 6. junija z novim urednikom Francem Perniškom. Tega je kmalu nasledil dr. France Blatnik. (Prvi slovenski begunski dnevnik *Jugoslovanski vestnik* je začel izhajati že 5. maja v taborišču Visco v Italiji.) *Domovina v taborišču* je izhajala do svoje 40. številke v Vetrinju, zadnja, 41. številka, pa je zaradi ukinitve vetrinjskega taborišča in preselitve beguncev izšla že v taborišču Peggez pri Lienzu. V Vetrinju je izhajalo tudi glasilo 2. bataljona 2. domobranskega polka *Za lepšo bodočnost*, in sicer je od 17. do 26. maja 1945 izšlo 9 števil. Urednik je bil domobranski kurat Jaka Mavec. V taborišču Peggez je že 3. julija začel izhajati dnevnik *Novice* in to vse do 13.

novembra 1946, ko so se begunci selili v Spittal. V tem času je izšlo 420 števil, do konca leta 1945 156, leta 1946 264 večinoma na dveh, občasno tudi na štirih šapirografiranih straneh v nakladi 600 izvodov. Urednik je ostal dr. Blatnik.³

Ker je *Novice* nadzorovala angleška taboriščna uprava, ki je predpisovala, katere novice iz drugih časopisov, predvsem iz britanskega dnevnika v nemščini *Kärntner Nachrichten*, morajo objavljati in katerih ne smejo, so se v uredništvu odločili začeti izdajati še en dnevnik, ki pa bi ga prikrili britanski cenzuri. Že 5. julija so dobili taboriščniki v Peggezu prvo številko "popoldnevnika" *Domači glasovi* in se tako lahko "postavljali" kar z dvema dnevnikoma. Britansko nadzorstvo so obšli tako, da je imel časopis, ki so ga pripravili in razmnoževali v taborišču Peggez, v glavi zapisano, da je natisnjen v Celovcu, v Lienz pa naj bi prišel po pošti z vlakom, zato so ga začeli deliti ob petih popoldne. Urednik *Domačih glasov* dr. Blatnik se v svojih spominih, objavljenih najprej v *Ameriški Domovini*, nato pa ponatisnjenih v *Taboru* spominja, kako je imel težave pri urejanju "legalnih" *Novic*. Med drugim so mu sovjetski vojaški predstavniki očitali, da navaja samo novice iz britanskih in ameriških virov. Ko jim je razložil, da prihaja do novic predvsem po radiu, da pa moskovskega ne sliši, so užaljeno pripomnili, da je ta radijska postaja zelo močna. "Opravičiti" se je skušal tako, da je zatrjeval, da se moskovskega radia ne sliši zato, ker je taborišče v dolini. Drugo zanimivo, naravnost anekdotično podrobnost navaja dr. Blatnik s svojega izleta v tirolski obmejni pas, kamor sta ga povabila dva britanska taboriščna "welfare oficirja". Ko sta v Anrasu pri slovenskem duhovniškem kolegu zagledala na mizi *Domače glasove*, sta dr. Blatniku pripomnila, da sega njegovo delo daleč. Dr. Blatnik je pač skušal ohraniti zgodbo o tiskanju časopisa v Celovcu, eden od obeh pa mu je v nemščini prijazno odvrnil: "*Gospod doktor, ne imejte me za tako neumnega!*"⁴

Celovškega kritja je bilo očitno konec, toda list je lahko še naprej nemoteno izhajal in to podobno kot "dopoldnevnik" *Novice* na dveh ali občasno štirih straneh. S celovško glavo je izhajal do konca oktobra 1945, ko je izšla 69. številka. Ker je britanski nadzor popustil, je potem izšla naslednja številka kot 1. s krajem izhajanja v Lienzu. Izhajal je vse do 12. novembra 1946, ko so taborišče Peggez ukinili in begunce preselili v Spittal. *Domači glasovi* so ponovno začeli izhajati 1. julija 1948 v taborišču Triestach pri Lienzu, po razselitvi beguncev pa so se priključili

ameriškemu dnevniku *Ameriški domovini*. V taborišču Št. Vid pri Glini je začel v prvih dneh julija 1945 izhajati dnevnik *Slovenski taboriščnik*, ki ga je urejal prof. Janez Sever, običajno na dveh straneh, v nakladi 200, kasneje 300 izvodov. Do 86. številke je izhajal v Št. Vidu, nato pa v začetku oktobra v Bistrici na Dravi (Kellerberg), tako da je v letu 1945 izšlo 142 števil, nato pa še do 23. februarja 45, potem pa je selitev beguncev v Spittal končala izhajanje lista. V taborišču Leichtenstein pri Judenburgu, ki je bilo najmanjše in najbolj odrezano od vseh slovenskih begunskih taborišč, je 14. julija začel izhajati dnevnik *Dom ob Muri*. Do 46. številke so ga razmnoževali na pisalnem stroju v sedmih do desetih izvodih, nato pa na ciklostilu v nakladi 150 izvodov. Urejal in razmnoževal ga je najprej Ivan Oven, nato pa je postal urednik Roman Malavašič. V letu 1945 je izšlo 171 števil, leta 1946 282, večinoma so imele po dve strani, številka 276 pa celo prilogo Veseli Di.Pi. Tretji letnik se je končal 11. maja 1947, ko je bil ukinjen z argumentacijo angleške taboriščne uprave, da beguncem zadošča *Koroška kronika*. V taborišču Spittal je 14. avgusta 1946 izšla prva številka *Taboriščnika*, ki ga je urejal Janez Sever. Najprej je bil poltednik, nato je izhajal trikrat na teden, pozneje pa postal dnevnik. Do konca leta je izšlo 105 števil. Naklada je bila najprej 400, nato 500 in končno 700 izvodov. Izhajati je prenehal 11. maja 1947, ko se je na zahtevo jugoslovanske misije začel pritisk angleških oblasti za repatriacijo beguncev.⁶

Zaradi popolnosti pregleda velja vsaj naštetih še ostali tisk slovenskih beguncev v Avstriji in v Italiji: v Peggezu in v Lienzu mesečnik *Bogoljub v begunstvu*, verski list *Cerkvena oznanila, Cvetje v tujini*, glasilo begunske dijaške mladine, glasilo dijakov lienške kmečko-poklicne šole *Lepša bodočnost*, mesečnik za šolsko mladino *Begunska mladina*, vzgojiteljem namenjena *Šola in dom*, kulturna revija *Slovenska beseda*, glasilo gledališke skupine *Gledališki list*, revija *Slovenec v Tirolah*, ki je izhajal v Anrasu, ter njegovo nadaljevanje *Slovenska misel*, ki jo je izdajala slovenska visokošolska skupina v Gradcu. V Št. Vidu je začel izhajati mladinski tednik *Begunček*, ki se je podobno kot *Slovenski taboriščnik* preselil v Bistrico na Dravi. V Spittalu je začel izhajati štirinajstdnevnik *Slovensko dekle*, nato pa list *Pisma sestram v tujini*, namenjen dekletom, ki so se že izselila, tednik *Cilji in pota* ter Izbor člankov iz svetovnega časopisja. V begunskih taboriščih v Italiji so poleg že omenjenega *Jugoslovanskega vestnika* izdajali

dnevnik *Zedinjena Slovenija* z mesečno leposlovno prilogo *Svet in dom*, verski tednik *Sejalec*, mesečnik slovenskih duhovnikov *Besede življenja*, mesečnik *Begunski katoliški misijoni*, dijaški mesečnik *Orač*, otroški list *Begunčkova lučka*, celo modno revijo *Lepa Vida*, dnevnik *Slovenska beseda*, mesečnik *Zapad-West* in *Náš list*, v Rimu pa še štirinajstdnevnik *Družabna pravda*, glasilo lavantinskih bogoslovcev *Lipica* ter glasilo slovenskih begunskih bogoslovcev *Misel*.⁶

Tokrat še ne bom začel tega, kar bi moralo po znanstveni logiki seveda slediti: podrobne analize posameznih glasil. Na kratko bom skušal navesti le nekatere značilnosti slovenskih begunskih dnevnikov v Avstriji in to predvsem na podlagi pregleda *Domačih glasov*. Po tehnični izvedbi so bili vsi ti dnevniki seveda skromni, nikakor pa ne po profesionalni novinarski strani. Svoje novice so črpali tako iz angleških in ameriških časopisov, ki jih je bilo v taboriščih očitno toliko, da so jih iz uredništev ponujali tudi drugim beguncem v branje, iz angleškega radia, iz pisem, ki so jih dobivali iz matične Slovenije (treba bo preveriti dvome o pristnosti teh pisem, ki jih ima v svojih prispevkih Milica Strgar), pa tudi iz slovenskega radia in slovenskih ter drugih jugoslovanskih, kot so rekli *titovskih* časopisov. Ponatisi delov ali včasih tudi celih člankov iz *Slovenskega poročevalca*, *Ljudske pravice*, *Primorskega dnevnika*, *Mladine* pričajo, da so do teh izvodov prihajali zelo hitro, včasih le z nekajdnevno zamudo. Podobno bo treba preveriti trditev Strgarjeve, da so uredniki potvarjali besedila člankov iz matične domovine, čeprav pri svojem dosedanjem pregledovanju sam nisem imel tega vtisa. To spremljanje dogodkov v matični domovini je ostalo ena od stalnic delovanja slovenske politične emigracije, saj so tudi kasneje v priseljenjskih državah pozorno in skoraj sproti (z razumljivo zamudo zaradi geografske oddajenosti) spremljali slovenski matični "komunistični" tisk. Znano je, v koliko meri smo se v matični domovini lahko seznanjali z njihovim. Danes pač odkrivamo ta tisk in z njim med drugim tudi dragoceni del slovenske literature, ki so nam ga prejšnje oblasti desetletja načrtno prikrivale.

Glavni poudarki v begunskih dnevnikih so bili naslednji: odnosi med Sovjetsko zvezo in zahodnimi velesilami s posebnim poudarkom na sporih med njimi, odnosih med Titovo Jugoslavijo in zahodnimi zavezniki, posebno na vročih stičiščih - Primorski in Koroški, spet s posebnim poudarjanjem razlik in sporov, ki so beguncem v začetnem obdobju zbuiali celo upanje, da bodo Anglo-

američani pomagali vrniti kralja Petra II v domovino in in vzpostaviti Zedinjeno Slovenijo ter demokratično federativno kraljevino Jugoslavijo, kot pišejo konec leta 1945 v *Domačih glasovih*.⁷

Pogoste teme, ki jih najdemo v taboriščnih glasilih, so delovanje predstavnikov novih slovenskih oziroma jugoslovanskih oblasti med pripadniki slovenske narodnostne manjšine na Koroškem in Primorskem. Zelo obsežno in stalno je v begunskem tisku spremljanje dogajanja v Sloveniji, tako v celoti, kot v posameznih krajih. Pri spremljanju usode vrnjenih domobrancev in civilistov je značilno, da je bil slovenskim beguncem že kmalu jasen njihov tragični konec, tudi na podlagi podatkov, ki so jih očitno dobivali iz matične Slovenije. Posebno pozornost so namenjali poročilom o sodnih procesih, ki jih je organiziral novi režim, splošnim razmeram, razpoloženju prebivalstva do novih oblasti ter položaju Cerkve, pastirskemu pismu jugoslovanskih škofov in volitvam.⁸ Posebne pozornosti so bili deležni novi begunci iz Jugoslavije, ki jih v listih pogosto predstavljajo z obširnimi intervjuji.⁹ Seveda je znaten del prostora v listih posvečen življenju beguncev v taboriščih, opozarjanju na njihove naloge, pozivom proti brezdelnosti, ki jo označujejo kot najhujšo nadlogo begunskega življenja,¹⁰ ter svarjenju pred poskusi jugoslovanskih oblasti, da bi begunce pripravile do repatriacije. Prav vprašanje vrnjenih domobrancev je bilo pogosto tisto, na katerem so se razdrli vsi poskusi "prijateljskega prepričevanja" odposlancev novega jugoslovanskega režima. Na obvezna vprašanja o usodi domobrancev se je ob zatrjevanju jugoslovanskih predstavnikov, da so živi, amnestirani in podobno, so se pogosto oglasili iz jam rešeni domobranci in člane jugoslovanskih delegacij pred vsemi zbranimi begunci postavili na laž.¹¹

Časopisi so polni podatkov o bogatem kulturnem, glasbenem, dramskem, šolskem, verskem, športnem, izletniškem in drugem delovanju beguncev, tudi drobnih podatkov o njihovem vsakdanjem življenju, ki se kažejo npr. v malih oglasih, kasneje o njihovi poti v izseljenstvo. Zanimiva so prizadevanja, da bi s pismi rojakom in znancem zlasti v ZDA spremenili gledanje tamkajšnjih Slovencev na medvojna dogajanja v Sloveniji, ki je po besedah iz omenjenih listov vse preveč "prooefarsko" tudi med katoliškimi Slovenci in celo njihovimi duhovniki.¹²

Proučevanje slovenskega tiska v begunskih taboriščih v Avstriji in Italiji ter seveda tudi življenja beguncev v celoti, posebno v luči taborišč kot prehodnih postaj na njihovi poti v izseljenstvo, je nedvomno odgovorna in nujna naloga. Zavezuje nas zaradi dol-

gih desetletij molka in popačenega slikanja, zaradi prizadevanj, da bi bila naša zgodovina končno zgodovina vseh Slovencev, kot naj bi naša Slovenija končno postala domovina vseh brez vsakih ideoloških in političnih izključevanj. Na poseben način pa zavezuje pisca tega članka, ki ima v svojem rojstnem listu zapisan datum 22. marec 1947 in kraj Seeboden pri Spittalu ter v svoji osebni zbirki slik fotografijo dojenčka pred spittalskimi barakami.

OPOMBE

- 1 Milica Strgar, Tisk slovenskih beguncev v taboriščih po Avstiji in Italiji 1945-1948, Borec, Ljubljana, 36/1984, št. 1, str. 2-17.
- 2 Jaka Mlinar, Slovenski emigrantski periodični tisk, Koledar Svobodne Slovenije 1951, Buenos Aires 1950, str. 176-184.
- 3 Prav tam, str. 178-179.
- 4 Dr. Franc Blatnik, Kako sem pripravljaval atentat na Tita, Tabor, Buenos Aires, 1971, št. 11-12, str. 310-312.
- 5 Jaka Mlinar, Slovenski emigrantski periodični tisk... str.180-184.
- 6 Prav tam, str. 184-190.
- 7 Primerjaj:
 Važni dogodki, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. 18 (11.8.),
 Oklic kralja Petra II, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. 18 (11.8.),
 "Prijateljstvo" med partizani in Angloamerikanci, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. 21 (16.8.),
 29. oktober 1945, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. 67 (29.10.).
- 8 Na primer:
 Pismo iz Dolenjske, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. 21 (16.8.),
 Duhovščina ima težko stališče, Dopmači fglasovi, Peggez, št. 22 (18.8.),
 Pastirsko pismo, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št.55 (12.10.),
 Iz pisma od doma, Domači glasov, Peggez, 1/ 1945, št. 59 (19.10.).
- 9 Med drugim:
 Še ena priča, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. št. 22 (18.8.),
 Pred "amnestijo" je zbežal, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. 31 (4.8.).
- 10 Na delo!, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št.49 (1.10.)
- 11 Partizanski obisk v Št. Vidu, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št. 36 (13.9.).
- 12 Pišimo rojakom v Ameriki, Domači glasovi, Peggez, 1/1954, št. 54 (6.10.), Iz Amerike nam pišejo, Domači glasovi, Peggez, 1/1945, št.65 (26. 10.).

ABSTRACT

**SLOVENE REFUGEES IN AUSTRIA CONSIDERED
THROUGH THE NEWSPAPER DOMAČI GLASOVI***A n d r e j V o v k o*

The spring of 1990 was indeed a turning point in the history of Slovenia. At that time, the first free, multiparty elections were held in our country and now the scholars of Slovene history are faced with new responsible tasks. The event "marked the end of the civil war", declared former partisan and dissident, Dr. France Bučar, in his maiden speech in the Slovene Assembly. By the same token, the momentous event would put an end to the Slovene political emigration. History, however, teaches us that the actual historic events have nothing to do with this kind of logic. This event, so eagerly expected by all people of good will, is supposed to mark the beginning of new relations between the Slovenes of Slovenia proper and their compatriots living abroad. It also binds us to a responsible task: to reevaluate that part of the Slovene emigration which was hitherto labelled "Slovene political emigration" and to present it in an objective and unbiased way.

The fact that Slovene refugees in the Austrian and Italian refugee camps at the end of World War II very soon began publishing various periodicals speaks of their great intellectual potential. Their stay in the camps was also enriched by cultural, educational, sports as well as religious activities. It is thanks to this potential that they were able to overcome the disturbing experience of flight from their homeland and defeat and to go about preserving the Slovene character of their refugee status in a planned manner. One of the positive results of this consciousness was the so-called "Argentinean miracle" - the great majority of post-war Slovene emigrants in Argentina have succeeded in preserving their national character right up to the present time, despite the enormous pressure of assimilation.

A cursory look reveals the great diversity of Slovene refugee publications, but we are primarily interested in the newspaper Domači glasovi (Voices from Home) which began publication on July 5, 1945, in Peggez refugee camp near Lienz. The

rules of the British administration, forbidding the publication of periodicals in camps, was circumvented by stating on the front page that the newspaper was printed in Klagenfurt. And because it was supposed to be delivered to Lienz by train, the periodical was not distributed before 5 p. m. The editor of Domači glasovi was Father Dr. France Blatnik. The last, 96th issue of Domači glasovi which still carried the "Printed in Klagenfurt" notice was printed at the end of October, 1945. The British authorities took a more lenient view of publishing activities in refugee camps so that the next issue came out as the first issue of Domači glasovi and the place of publication was Lienz. The periodical ceased publication on November 12, 1946 when Peggez was shut down and the refugees moved to Spittal. Domači glasovi resumed publication on July 1, 1948 in Treistach refugee camp near Lienz. Once the refugees had emigrated, the periodical merged with the American daily Ameriška domovina (American Homeland).

Like every other refugee publication, Domači glasovi was quite modest in terms of layout and technical execution. The content, however, never fell below a certain level of professionalism. The articles were tapped from British and American newspapers, which were readily available in refugee camps, from British and Slovene radio broadcasts, from letters coming from Slovenia as well as from Slovene and other Yugoslav, so-called "Tito's newspapers". Experts or entire articles from Slovenski poročevalec, Ljudska pravica, Primorski dnevnik and Mladina were reproduced in Domači glasovi with a delay of only a few days. Keeping the Slovene refugees informed on the events back home was one of the main goals of the Slovene political emigrants. Domači glasovi closely followed the international political scene, particularly the relations between the U.S.A., Great Britain and the Soviet Union. The activities of Slovene and Yugoslav representatives among the Slovene minority in Koroška and Primorska were also quite frequent topics. Thanks to this newspaper, the tragic fate of repatriated Domobranci and other civilians was promptly revealed to the Slovene refugees. The news was also based on information coming from Slovenia proper. Domači glasovi was particularly concerned with the current events and general conditions in Slovenia, the attitude of the people towards the new government and the status of the Church. The periodical reported on the pastoral letter addressed

to the Yugoslav bishops and the elections, and also featured lengthy interviews with new refugees from Yugoslavia. Of course, a considerable portion of the newspaper was dedicated to the life in refugee camps, calling on Slovene refugees to do their duty and avoid worklessness, which was labelled as one of the most serious problems of refugee life. Domači glasovi also warned against attempts of the Yugoslav authorities to repatriate refugees and offered a wealth of information on the many cultural, musical, theatrical, educational, religious, sports and other activities in refugee camps. There was also a personal section with tidbits on the private lives of refugees and their journeys to the adopted homeland. One interesting aspect of this newspaper was an attempt to change, through letters to compatriots and relatives, the attitude of Slovenes, especially those living in America, towards the wartime events in Slovenia. According to the above-mentioned newspapers, their view was - even among Catholic Slovenes and priests - too sympathetic of the Liberation Front.

The study of the Slovene-language periodicals published in the Austrian and Italian refugee camps and the lives of Slovene refugees during their temporary stay, before immigrating to their new homeland, is undoubtedly a responsible and necessary task. It is all the more essential because this part of Slovene history has been misrepresented and hushed up for decades. Every effort must be made to finally write a common history of all Slovenes, just as Slovenia should finally become the homeland of all Slovenes, regardless of ideology and political affiliation. The author of this article is indeed bound to this task in a very special way: his birth certificate states March 1947 as the date of birth and Seeboden near Spittal as the place of birth. In his personal collection of photographs, there is a snapshot of himself as a baby in front of the Spittal refugee camp.